

Gazeta Gdańska

PRZEDPŁATA W POLSCE wynosi kwartalnie 10,50 mk. polskich z odnośnieniem do domu przez listowego. OGŁOSZENIA inserentów zamieszczać w Polsce po 1,50 mk. polskich za jedno-lamowy wiersz petitowy.

Adres: „Gazeta Gdańska” w Gdańsku—Danzig,

WYCHODZI CODZIENNIE W POŁUDNIE z wyjątkiem niedziel i świąt katolickich. Kto chce zamieścić w niej ogłoszenie, nadać je winien najpóźniej dnia poprzedniego do godz. 1-szej w południe. Telefon 1781.

Postschliessfach 188. — Redakcja i Ekspedycja:

PRZEDPŁATA W WOLNYM GDANSKU wynosi kwartalnie 5,00 mk. niem., a 6,00 mk. niem. z odnośnieniem do domu. OGŁOSZENIA z obszaru Woln. Gdańska po 60 fen. niem. za jedno-lamowy wiersz petitowy.

Grobla Przedmiejska (Vorstadt. Graben) 49.

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSTUS!

Rok XXX.

Gdańsk, na wtorek dnia 21-go września 1920.

Nr. 218

O prawa Polski w Gdańsku.

Konferencja w sprawie ostatecznego rozstrzygnięcia kwestji gdańskiej, zaledwo się rozpoczęła, a już dochodzą nas wieści wielce dla narodu naszego niepomysłne. Tutejsza „Danziger Ztg.” pisząc o rozpoczęciu tych rokowań, donosi co następuje: Z Paryża donoszą, iż tak delegacja gdańska jak polska, przynoszą ze sobą własne projekty administracji gdańskiej oraz konwencji gdańsko-polskiej. Projekty mają być zbadane przez konferencję ambasadorów. Ponieważ projekt jednej partji może być przyjęty przez drugą, dlatego istnieje zamiar wziąć jako podstawę ugody projekt lorda Derby, który przewiduje międzynarodową kontrolę nad portem, oraz nad kolejami i drogami wodnymi, które potrzebne są do transportowania polskich towarów i materiałów. Z takiego projektu Gdańsk ma być zadowolony. Również Polacy nie powinni odrzucić takiego rozwiązania, które uważać można dla nich jako zadowalające.

Według powyższego doniesienia sprawa rozwiązania kwestji gdańskiej zapowiada się dla Polski niekorzystnie. Gdańscy Niemcy zacierają ręce na takie pożądane dla nich wyniki. Jeżeli wiadomość ta polega na prawdzie, to co za znaczenie miałyby wyniki obrad nad sprawą Gdańska między Lloydem Georgem a Giolittim w Lucernie! Czyż nie zaznaczył się tam zwrot korzystniejszy dla Polski? Nikt nie wątpił po tej konferencji w sprawiedliwe załatwienie dla Polski kwestji Gdańska. Teraz zauważyć można inny kierunek polityki koalicyjnej względem Gdańska, jeżeli powyższe wieści polegają na prawdzie.

Gdańsk sprawia Polsce bardzo dużo trudności. Miał on być dla niej pomocnym i dostępnym do morza. Wszystkimi innymi jest on, lecz nie służy właściwemu zadaniu. Jeżeli zaś zarząd portu, kolei i dróg wodnych przejdzie pod zarządek koalicji, mówiąc ściśle, pod dozór angielski, to Polska nie otrzyma pełnych praw. Jest rzeczą zupełnie zrozumiałą, iż koalicja, a w danym wypadku Anglja, zastępowałaby przedewszystkiem własne interesy, a następnie szłyby interesy Polski. Czyż koalicja zna dokładnie nasze interesy w Gdańsku? Zapewne że nie, bo znać może je najlepiej to państwo, które jest w tem interesowane i było z niem związane, a więc Polska. Czyż koalicja może nam dać gwarancję, iż ów Gdańsk nie ogłosi w przyszłości pod różnymi wy-mówkami „neutralności” w podobnych wypadkach, jak ostatnio, kiedy Berlin dał im wzór do naśladowania? Czyż koalicja w Gdańsku może dać gwarancję, że Polcy w Gdańsku zyskają pełne prawa zagwarantowane im traktatem pokojowym? Na terenach plebiscytowych, a zwłaszcza tam, gdzie Anglicy pełnią nadzór nad „sprawiedliwym” traktowaniem Polaków, zachodzili liczne napady zbójckie, rozbijanie wieców polskich za pomocą broni i wszelkimi innymi nielegalnymi środkami, okrutne znęcanie, prześladowanie, podburzanie i poniewieranie Polaków. Najwidoczniejsze dowody mamy na to na Warmji i Mazurach. Plebiscyt w takich warunkach dokonany nigdzie nie będzie przez Polskę uznany. A w Gdańsku? Czyż wojsko angielskie było w stanie zapobiec podobnym wypadkom z przed kilku tygodni? Nikt nie dbał o nich. Zdano ich na łaskę i niełaskę losu. Z tego widzimy, iż koalicja nie dała nam w Gdańsku dostatecznej obrony i zapewne nie da w przyszłości. Mammy jeszcze w Gdańsku dużo innych praw, o których dotychczas mało gdzieindziej oprócz Gdańska wspomiano. Są to prawa zakresu kulturalnego i kościelnego. Wprawdzie istnieje już jedna szkoła polska w Gdańsku, lecz jest to tylko odrobina ze skryształowania się naszych słusnych żądań. Powinniśmy otrzymać tu równouprawnienie co do języka, zarówno czw. to w kościele, jak i w szkole, administracji i sądzie. Polacy powinni tu korzystać z publicznych urządzeń kulturalnych, jak z biblioteki miejskiej, teatru itd. które powinny odpowiednio dla nas być urządzone. Przede-

wszystkiem zaś musimy uzyskać nasze prawa w kościele. Zupełnie niewystarczające dla nas jest jedno polskie nabożeństwo w niedzielę i to o godzinie półdodwunastej przed południem. Powinniśmy otrzymać takie prawa, jakie nam przypadają w stosunku proporcjonalnym do centrowców. O te prawa walczy się w Gdańsku już bardzo długo, lecz z małym skutkiem. Ludność polska Gdańska koniecznie domaga się naprawy takich stosunków i żąda dla siebie sprawiedliwości w kościele. Sprawa ta jest bardzo piekaca i powinna jaknajśpieszniej być załatwiona. Potrzeba narzucić kres położyc upośledzeniu Polaków gdańskich w dziedzinie kościelnej.

Otóż do sprawiedliwego załatwienia kwestji gdańskiej należy bardzo dużo reform obecnych stosunków. Nie może tego załatwić ani Gdańsk sam, bo przeziąknięty jest duchem pruskim, który zionie ogniem nienawiści do Polski, ani koalicja, która nie zna położenia naszego w Gdańsku i wobec tego nie pojmuje naszych żądań usprawiedliwionych. Tylko Polska może uleczyć chorobliwe stosunki Gdańska, a uczyni to najlepiej wtenczas, gdy otrzyma pełnię swych praw w nim. Tylko polski garnizon w Gdańsku może zapobiec prześladowaniom i poniewieraniom Polaków i zaprowadzić prawdziwy porządek w porcie, aby prawa wyładowania amunicji oraz kwestji reemigrantów nie napotykały na żadne trudności. Wtenczas zapanuje w Gdańsku prawdziwy pokój dla dobra Polski i Gdańska. B. K.

Dla Ciekawości

przeglądni uważnie

Ogłoszenia

Może znajdziesz coś

ciekawego.

Uregulowanie taryfy kolejowej między Polską i w. m. Gdańskiem.

Ministerstwo kolei komunikuje:

Z powodu wprowadzenia od dnia 1 czerwca r. b. ujednolinionych ogólnie — polskich taryf kolejowych na przewóz osób, bagaży i towarów, weszło Ministerstwo Kolei w porozumienie z tymczasowym zarządem wolnego miasta Gdańska co do odpowiednich zmian w odnoszących artykułach tymczasowej umowy polsko — gdańskiej z d. 22 kwietnia 1920 r. Po dłuższych pertraktacjach osiągnięto porozumienie zgodne z propozycją polską, która wejdzie w życie w tych dniach t. j. dnia ogłoszenia odpowiedniego rozporządzenia w „Dzienniku Ustaw”.

Wedle tej nowej umowy, komunikacja między Polską a W. M. Gdańskiem, względnie stacjami położonymi w obszarze W. M. Gdańska, jako też między stacjami polskich kolei państwowych, będzie się odbywała na zasadach następujących:

a) W ruchu osobowym ustanowiono dla większych miejscowości, jak: Warszawa, Łódź, Kraków, Lwów, i t. p. bezpośrednie ceny dla kierunku do Gdańska: na przestrzeni między powyższymi miejscowościami a Tczewem ceny obliczone są podług taryfy polskiej, a na przestrzeni od Tczewa — według taryfy gdańskiej.

W kierunku odwrotnym: stacja gdańska obowiązana jest do przyjmowania opłat w związku z powyższem postanowieniem — za przejazd na obszarze w. m. Gdańska, t. j. do Tczewa — w walucie niemieckiej, zaś na

przejazd na przestrzeni polskiej — opłata, w walucie polskiej, obliczoną podług polskiej taryfy kolejowej.

b) W ruchu towarowym przyjęto zasadę stosowania taryf i walut polskiej na przestrzeni kolei polskich bez względu na kierunek, z pozostawieniem taryfy niemieckiej (gdańskiej) i waluty niemieckiej tylko na linjach kolejowych w. m. Gdańska.

c) W komunikacji natomiast tranzytowej, jak również i towarowej między Puckiem, względnie inną częścią Województwa Pomorskiego a resztą Polski — przez obszar w. m. Gdańska zastosowano taryfę i walutę polską, w obu kierunkach i na całej przestrzeni.

d) Przyjmowanie towarów do przewozu, jak w komunikacji sąsiedzkiej, tak i tranzytowej — będzie się odbywało za pośrednictwem listów przewozowych, względnie adresowanie wprost do odbiorców. Jak z powyższego widać, będzie się teraz odbywała komunikacja jak osób tak i towarów bezpośrednio, t. j. będzie można nabywać na ważniejszych stacjach polskich bilety jazdy wprost do Gdańska i z powrotem.

O ile chodzi o transport towarów, będzie można te ostatnie, za wyłączeniem osób trzecich na stacjach polskich i gdańskich nadawać wprost do stacji przeznaczenia. Przez to uzyskało się wygodę, że towary nie są zatrzymywane na pogranicznych stacjach, celem wykupienia i ponownego nadania ich pod adresem odbiorcy; unika się również tym sposobem większych kosztów związanych z tem przeładowaniem towarów.

Zasada powyższa nie odnosi się do komunikacji między Polską a Gdańskiem przez Prusy Wschodnie, t. j. przez Mławę—Iławę—Malborg.

Przegląd Polityczny

KOMUNIKAT SZTABU GENEŁALNEGO WOJSK POLSKICH Z DNIA 17 WRZEŚNIA.

Posuwające się prawym brzegiem oddziały ukraińskie zajęły Czortków i Buczacz nad strypą Przewłokę i Wiśniowczyk. Oddziały kawalerji ukraińskiej wyparty nieprzyjacielem z Podhajec. W pościgu za cofającym się nieprzyjacielem, zajęły nasze oddziały Brzeżany na Złotej Lipie, a na rzece Narajówka miasto Narajów. Dalej ku północy walki pościgowe za cofającym się na całej linii od Dniestru do Błot Pińskich nieprzyjacielem. Ludność zwolnionych terytoriów, nie wyłączając tym razem i żydowskiej, wita wojska polskie z radością. Że nastrój ten nie jest tylko demonstracją dowodzi fakt wydatnej pomocy udzielonej naszym jeńcom i rannym. Kraj przez bolszewików spustoszony, zboża powywożone. Energetyczna niezwłoczna pomoc materialna konieczna.

W rejonie Kobrynia zacięte ataki nieprzyjaciela na linii kanału Dniepru—Bug i rzeki Muchawca. Wszystkie ataki odparto. Na północ od puszczy białowiejskiej nad Swisłoczą i w rejonie Grodna walki straży przednich bez poważniejszego znaczenia. W Suwalszczyźnie spokój. Zaręjestrowana za ubiegły tydzień zdobycz materialna wynosi: 2 sztandary, 28 armat, 198 karabinów maszynowych, 3 auta pancerne, 10 samochodów, 3 aeroplany, 2 pociągi pancerne, 4 parowozy i 300 wozów.

Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich. Sztab Generalny.

ZWOŁANIE SEJMU

PAT. Marszałek Sejmu postanowił zwołać plenarne posiedzenie Sejmu na piątek 24 września z porządkiem obrad: Drugie czytanie projektu konstytucji.

KOMBINACJE

NIEMIECKO-BOLSZEWICKO-LITEWSKIE.

PAT. Dziennik żołnierski „Front” podaje w ostatnich dniach przeszło przez granicę niemiecką koło Wierbołowa kilka tysięcy bolszewików. Rząd litewski toleruje ten fakt, mimo, że bandy bolszewickie rabują, w celach wyżywienia się, ludność tych miejscowości, a przedewszystkiem ludność polską. Rząd litewski ogłosił pobór siedmiu roczników, który jednak idzie bardzo słabo. Większość sił litewskich znajduje się w okolicy Sejnu. Północna część Suwalszczyzny jest bardzo słabo obsadzona koncentrując wojska w rejonie Sejnu, litwini działają w tej myśli, że Polacy rozbijwszy słabe oddziały litewskie w tem miejscu, się będą starali o wycofanie akcji na Kalwarię; wtedy zaś wojska litewskie, skoncentrowane w rejonie Sejnu miałyby odnieść sukcesy i zniszczyć je. Plan ten się jednak nie

Prezydent Czesko-Słowackiej Republiki mianował już nowe ministerjum. Prezydentem ministrów i ministrem dla spraw wewnętrznych jest Corny, Dr. Benesz pozostaje ministrem dla spraw zagranicznych. Pozostają również na swych stanowiskach Dr. Englisz minister finansów i Dr. Hotowec minister handlu. Inne oddziały zajęte przez odpowiednich urzędników.

Przeobrażenie gabinetu było potrzebne z powodu wystąpienia z rządu socjalistów. Przypuszcza się, iż obecny skład gabinetu pozostanie do Bożego Narodzenia, Dr. Benesz pozostał na swym stanowisku, ponieważ jego polityka „Małej Ententy” znajduje w narodzie poklask.

DOOKOŁA ROKOWAŃ POKOJOWYCH W RYDZE

PAT. Radio z Rygi. Polska Delegacja Pokojowa powitana została na dworcu ryskim przez członków Poselstwa i Konsulatu Polskiego, z postem Kamienieckim na czele. Delegacja zamieszkała w dwóch hotelach: „Rzymskim” i „Commerce”, mając zapewnione ze strony władz lotewskich wszelkie ułatwienia i wygody. Wczoraj wice-minister Dąbski wraz z wybitniejszymi członkami delegacji złożył szereg wizyt przedstawicielom rządu lotewskiego.

Z RADY OBRONY PAŃSTWA

PAT. „Kurier Warszawski” podaje Obrony Państwa obradowała 17 bm. wieczorem. W zastępstwie Naczelnika Państwa obradom przewodniczył Prezydent Ministrów W. Witos.

Jako pierwszy punkt porządku dziennego, po dłuższej dyskusji przyjęto ustawę o ochronie czci Naczelnika Państwa. W dyskusji m. inn. zabierali głos marszałek Sejmu, Trąpczyński i posłowie Skarbek i Czarniewski. Ustawa zagraża karą do 3-ich lat więzienia i 10000 Mk. grzywny za obrażenie osoby Naczelnika Państwa popełnionej drukiem, słowem lub rysunkiem. Nadto R. O. P. załatwiła szereg spraw bieżących natury prawnej.

UDZIELENIE BEZTERMINOWYCH URLOPÓW ROCZNIKÓW

1890, 1891, 1892, 1889, 1888, 1887, 1886, 1885, 1902.

PAT. Wydział Prasowy Ministerstwa Spr. Wojskowych podaje nast. odowę Ministra Spraw Wojskowych Sosnkowskiego do Dowódcz Okręgów Generalnych:

Sytuacja na froncie i zbliżająca się pora zimowa, pozwalają częściowo na większe uwzględnienie potrzeb Kraju. To mnie skłania do wydania następującego zarządzenia:

Należy bezwzględnie i bezterminowo urlopować:

- Poborowych roczników 1890, 1891, 1892, powołanych do szeregów na podstawie rozkazu Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 14. 7. rb. i 8. 8. rb. zarówno niewcielonych, jak i tych, którzy już zostali wcieleni do oddziałów zapasowych. Z poborowych wyżej wymienionych roczników pozostają w szeregach tylko ci którzy już odeszli na front oraz ci, którzy jako ochotnicy poprzednio (t. j. przed poborem przymusowym) wstąpili do wojska. Pozatem mogą pozostać w szeregach ci, którzy zgłoszą chęć zostania w wojsku w charakterze ochotników.
- Poborowych roczników 1889, 1888, 1887, 1886, 1885 i 1902 urodzonych do dnia 30-go czerwca.) Poborowych wyżej wymienionych roczników należy, nie wyłączając byłych podoficerów, bezwzględnie i bezterminowo urlopować.
- Prócz tego należy urlopować na czas robót polnych poborowych i żołnierzy, którzy stanowią jedyną siłę męską w gospodarstwie rolnem, oraz jedynaków tych rodzin, gdzie reszta synów poginęła na wojnie.
- Powołanie poborowych roczników 1901, 1900, 1899, 1898, 1897 i 1896, którzy kdrzystali z odroczenia w myśl art. 61 i art. 62 „Tymczasowej Ustawy Wojskowej”, a którzy obecnie zostali powołani do służby wojskowej, należy na razie wstrzymać.

Tych jednak, którzy już zostali wcieleni do szeregów i wysłani na front, należy pozostawić w szeregach.

Wiadomości potoczne.

KALENDARZ na wtorek 21 września 1920:

Mateusza ap.

Słońca wschód o g. 5,45 zachód o g. 6,0.

Księżycy wschód o g. 2,39 zachód o g. 11,31.

Gdańsk. Według doniesienia P. A. T. w sobotę na noc wyjechał do Paryża p. Mieczysław Jaluwiecki, jako przedstawiciel Rządu Polskiego w rokowaniach polsko-gdańskich.

— Tutejsza dyrekcja kolejowa donosi, że wskutek skarg publiczności na nieoświetlanie wagonów kolei przedmiejskiej, zostaną prawdopodobnie wagony te od 1-go października rb. oświetlane, jednakże tylko wtenczas, o ile miasto dostarczy potrzebnego gazu. Wagony te zostaną od tego czasu również tak uszykowane, aby mogły zostać opalane z nastaniem zimy.

— Z dniem 1-go października rb. zaprowadzone zostanie prawdopodobnie połączenie na powietrze pomiędzy Gdańskiem a Anglią, Holandją, Danją i Szwecją. Wysłać można do kraju i zagranicę zwyczajne i polecane listy, pocztówki i druki, do Szwecji i Danji także gazety. Oprócz zwyczajnego portorju kosztują do kładki lotnicze do zwyczajnych listów 60 fen. za 100, 40 fen. za dalsze każde 20 gramów

Spieszcie się

z zamówieniem jednego
z NAJSTARSZYCH pism
na Pomorzu, jakim jest

Gazeta Gdańska

Za pocztówki wynosi niemiecka taryfa dodatkowa 40 fen., za druki 1,— mk. za każde 50 gramów. Odnośne gdańskie taryfy dodatkowe zostaną jeszcze ustanowione. W sprawie dodatków za gazety dowiedzieć się można później bliższych szczegółów na pocztach. Względem opłaty przesyłek istnieje zamiar wydania także w Gdańsku własnych znaczków dla poczty napowietrznej, oprócz tych można jednak używać jeszcze i zwyczajne znaczki. Poczta napowietrzna przewozić będą samoloty holenderskie, na torze Amsterdam i Londyn samoloty angielskie.

— Na sali Bildungsvereinshaus przy Hintergasse odbędzie się dnia 26-go września o godzinie 7-mej wieczorem wieczór literacko-artystyczny. Na program składają się deklamacje, kuplety, śpiewy, gra na skrzypcach i fortepianie, oraz satyry i monologi. W wieczorze tym występować będzie artystka dramatyczna, pani W. Modzelewska (Wojewska) z Warszawy i wiele innych sił. Bilety nabyć można poprzednio w księgarni pana Czarlińskiego (Töpfergasse 19). Po przedstawieniu odbędzie się zabawa towarzyska. O bufety i należycie zaopatrzonego bufetu, jako też o przekąski i napoje do tego wierzoru czyni się zabieg. Część dochodu przeznaczają się na sieroty klasztoru Marii Panny.

— Związek handlowców w Gdańsku miał zebrane swe w piątek na wielkiej sali św. Józefa. Związek ten jednoczy wszystkich po polsku myślących pracowników handlowych i biurowych i ma dwa razy na miesiąc swe posiedzenia. Biuro mieści się na Poggenpuhl 11.

Posiedzenie ostatnie urozmaicone było wykładem p. Samborskiego z Łodzi na temat: „Stanowisko kupca w niepodległej Polsce”.

Referent wyjaśnił, dla czego w czasach średniowiecznych, kiedy handel na całym świecie się rozwijał i wytworzył takie ośrodki jak Hansa, Wenecja itd., w Polsce nie stworzył zdrowego stanu trzeciego. Niekorzystne położenie geograficzne Polski zmuszało ją do prowadzenia ciągłych wojen. Ówczesna więc inteligencja polska — szlachta — o handlu myśleć nie mogła i musiała to zostawić przybyłym Niemcom i Żydom. Mówca zarzucał, że kupiectwu gdańskiemu brak poczucia narodowego przy stosunkach z Polską. Nie należy uważać państwa za dojną krowę, którą należy odpowiednio wyzyskać, ale za wspólną matkę, która trzeba wspierać.

Młode pokolenie kupieckie starać się winno o rozszerzenie swej wiedzy handlowej, uczenie się języków, aby w przyszłości móc zająć odpowiednie stanowisko w handlu międzynarodowym.

Po wykładzie p. Samborskiego pan Szymański wzywał zebranych do wyjazdu zagranicę celem poznania handlu światowego.

W komunikatach zarządu oznajmił prezes, iż jest projekt złączenia się wszystkich polskich związków zawodowych na terenie wolnego miasta Gdańska w wspólny kartel. W tych dniach odbędzie się zebranie organizacyjne.

Wskutek zaproszenia delegacji łódzkiej w osobach p. prezydenta i wiceprezydenta miasta Łodzi wyjeżdża wkrótce delegacja do Łodzi celem zbadania możliwości sprowadzenia ciepłych palt i bielizny dla członków związku.

W końcu tego miesiąca odbędzie się wspólna wieczornica filii gdańskiej i sopockiej, na którą zaprosił tutejszy Zarząd wszystkich członków obu towarzystw.

Wyższa szkoła żeńska w Lubawie.

W przedostatnią niedzielę po południu odbyło się na sali p. Kowalskiego zebranie rodziców i tych wszystkich, których założenie wyższej szkoły żeńskiej, w naszym mieście obchodzi. Ks. dziekan K., który przez radę miejską był wydelegowany do Komisji szkolnej w sprawie założenia wyższej szkoły żeńskiej, w dłuższym przemówieniu przedstawia zgromadzonym sprawę z swej podróży. Miasto nasze po zwinieciu szkoły prywatnej p. Lieblinger czyniło starania około otwarcia wyższej szkoły żeńskiej. Tymczasem staranie te nie tylko u nas, ale i w innych miastach natrafiają na wielkie trudności i to pod względem finansowym i sił nauczycielskich. Przyczyniły się do tego jeszcze obecne niespokojne czasy. Dla tego też prelegent pojechał do Komisji szkolnej do Torunia, aby tam nad sprawą szkolną się naradzać. Zastanawiano się najprzód nad tem, jaki typ szkoły wybrać dla naszego miasta.

Zaznaczono, że tak zwane „wyższe” szkoły żeńskie, jakie dotąd istniały, są przeżytkami, że się przeżyły i już nie odpowiadają dzisiejszym czasom. Prócz tego wyrachowano, że koszt utrzymania szkoły zbyt obciążałby etat miasta. Utrzymanie 11—12 sił nauczycielskich kosztowałoby więcej wysokich poborów, które wkrótce jeszcze podwyższone zostaną, około pół miliona marek, nie licząc wszystkich innych kosztów rzeczowych. Rzecz jasna, że takiego ciężaru miasto objąć nie może.

Wobec tego polecono miastu naszemu szkołę wydziałową, zwaną dawniej średnią lub obywatelską. Szkoła ta ma zamiast dotychczasowych dziewięciu klas, tylko sześć, gdyż trzy najniższe klasy (dziewiąta, ósma i siódma) będą zwinięte. W następnych jednak dwu latach szkolnym pierwszym 2-ga i 3-cia klasa wstępna, a w następnych, będą klasy wstępne przypuszczone, i to w tym tylko trzecia klasa.

Trzy niższe klasy szkoły wydziałowej będą miały ten sam plan naukowy, jak trzy najniższe klasy dzisiejszych szkół średnich ogólnokształcących, jak np. nasze klasyczne gimnazjum zreformowane.

Trzy wyższe klasy będą miały własny plan nauk, uwzględniający obok wyższego stopnia wykształcenia ogólnego, także wiadomości i umiejętności potrzebne w zawodach przemysłowych, handlowych, rolniczych lub na stanowiskach średnich urzędników administracyjnych, pocztowych, kolejowych, bankowych, prywatnych itp.

Jaka z tego widać, szkoła ta ma szczególnie na oku wykształcenie dla życia praktycznego, czego dawniejsze „wyższe” szkoły żeńskie wcale nie uwzględniały.

Uczniowie, którzy skończyli szkołę wydziałową, mogą bez egzaminu przejść:

- do akademii rolniczej w Bydgoszczy,
- do wszelkiego rodzaju szkół średnich zawodowych,
- do trzeciej klasy pięcioklasowego seminarium nauczycielskiego,
- mogą się też starać o przyjęcie w poczet aspirantów na stanowiska urzędników średnich. Nauka w szkole będzie płatna. Młodzież niezamożna, czyniąca dobre postępy w naukach, będzie zwolniona od opłaty szkolnej.

Ze względu na to, że nie ma dostatecznych sił nauczycielskich, szkoła ta tak samo, jak tutejsze gimnazjum będzie koedukacyjna, t. j. uczę-

szczać do niej mogą uczniowie i uczennice. Z czasem, skoro będziemy mieli siły wystarczające, nastąpi rozłączenie i wszystkie szkoły będą tylko dla jednej płci.

Należy się spodziewać, że wielka liczba dzieci naszych korzystać będzie z dobrodziejstw tej szkoły.

Sprostowanie. Prezydium policji gdańskiej przesyła nam w sprawie naszej notatki z dnia 28. 8. 20 pod nagłówkiem: „Napał na Polaka“, którą umieściliśmy na podstawie zeznania naoczego świadka, następujące sprostowanie: Opisane w artykule zajście po wdrożeniu dochodzeń prawdopodobnie wcale nie zaszło. Tak w odnośnym obwodzie policyjnym nr. 4, jakoteż u mieszkańców Kaszubskiego Rynku nie można było nic co do tego stwierdzić. Jeżeli było zbiegowisko 150 ludzi, to musiał kto z okolicznych mieszkańców je zauważyć.

Pierwszy pociąg elektryczny przez tunel św. Gotharda. Z Berna donoszą: W środe przejechał przez tunel św. Gotharda pierwszy pociąg osobowy, pędzony motorami elektrycznymi. Przejazd ze stacji Göschenau do Airola trwał 13 minut.

NASI „NEUTRALNI“.

— Co ja słyszę, panie Hosenduff, pański syn, Dawidek służy w polskim wojsku!

— Pytanie! On już potrzebował zginąć na froncie!

— Co, jego zabili?

Aj, wypuść pan to brzydkie słowo, on zginął, ale później się odnalazł... za granicą.

Zebrania Towarzystw:

Gdańsk. Zebranie Tow. Polek odbędzie się w niedzielę 20-go bm. o godzinie pół do 8-mej wieczorem w Ochronce przy Poggenpuhl.

Pogótki. W niedzielę dnia 26-go bm. odbędzie się zaraz po nabożeństwie zebranie N. P. R. w zwykłym lokalu.

Gdańsk. Zebranie filji krawców Z. Z. P. we wtorek 21-go o pół do 8-mej wieczorem w Domu św. Józefa, Töpfergasse. Ola ważnych spraw prosi o liczne przybycie. Zarząd.

Nakład i druk „Gazety Gdańskiej“ Tow. Akc. w Gdańsku. Redaktor odpowiedzialny Bolesław Kiełbratowski w Gdańsku.

Hurtownia papieru

wszelkiego rodzaju w ładunkach wagonowych

Przybory piśmienne, książki kupieckie

wszelkie artykuły biurowe po cenach hurtow.

Własne nakłady pocztówek i obrazów narod.

Fabryka wyrobów papierowych.

:- Drukarnia akcydencowa i nakładowa. :-

H. Feller'a nast.

Telefon 1161. **S. Czyżewski** Telefon 1161.

Gdańsk, Ankerschmiedegasse 6. 1499

Choroby żołądkowe

jak brak trawienia i inne oraz zatwardzenie stolca

niemożliwe.

2131

po nadesłaniu 30 mk. pol. lub 10 mk. niem. wskażę środki **NIEOMYSLNE**. Daję wszelkie gwarancje, Listy pod adresem: **L. W. J. 18 Gdynia Pomorze.**

Bank Ludowy

E. G. m. u. H.

w Serakowicach

udziela pożyczek

pod dogodnymi warunkami

przyjmuje depozyta

płatne 8 i 3 1/2% stosownie do wypowiedzenia

Zarząd:

Jórkowski, Grónowski, Doraszewski

Ks. Proboszcz Łosiński, kurator,

BANK PUCK

Spółka zapisana z nieograniczoną odpowiedzialnością w Puoku (Putzig Wpr).

udziela pożyczek

pod bardzo dogodnymi warunkami i płać od depozytów

od depozytów z półrocznym wypowiedzeniem 4 1/2%

„ „ z czterocrocznym „ 3 1/2%

„ „ z ośmioludniowym „ 3 1/2%

Lokal bankowy otwarty codzień od 9 — 12 przed południem z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Zarząd:

B. Adolph.

Stan. Nowak.

M. Lorkowski.

KORESPONDENT

ma wolne godziny popołudniowe. Przyjmuje również tłumaczenia.

Łask. oferty do „Gazety Gdańskiej“ pod „korespondent“

Tel. 2069 **PRALNIA PAROWA W WRZESZCZU** Tel. 2069

przyjmuje bieliznę do prania i prasowania.

Odstawa w 10 dniach.

Miejsca przyjmowania: **GDAŃSK**, Hauster nr. 2

„ **WRZESZCZ**, Kastanienweg 4.

„ **SOPOŁ**, Eisenhartstrasse 30.

Nadeszła!

„LEGIONKA“

tytoń — Virginia — do papierosów i fajek, detaliczna cena M. 6. — za paczkę z banderolą

Hurtownicy!

zadajeje wprost oferty.

JULIAN KRÓL

Gdańsk — Wrzeszcz, Taubenweg 4.

Bank Ludowy

L. G.
M. L. N.

w Stanisławowie.

przyjmuje depozyta (oszczędności) i płać procent podług umowy; udziela także pożyczki pod bardzo dogodnymi warunkami.

Dniami kasowymi są środy i soboty od godz. 1—3 po poł.

Bank Ludowy

Eingetragene Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht.

Józef Blak. Br. Ptach. Krefta.

Dla Sidlic!

Od 1 października lub wcześniej do oddania agentura „Gazety Gdańskiej“

w Sidlicach. Zgłoszenia przyjmuje (1851)

Ekspedycja „Gazety Gdańskiej.“

Die Abbruch- Maurer- und Zimmerarbeiten

für den Einbau von 76 Stellungen in den Geschützrohrschuppen Bastion Wolf sollen in öffentlicher Verdingung vergeben werden.

Angebote sind verschlossen und mit entsprechender Aufschrift versehen bis

Sonnabend, den 25. September 1920
vermittags 10 Uhr

in dem städt. Hochbaubüro, Eisenbahndirektionsgebäude, Zimmer 430, einzureichen.

Die Bedingungen liegen in der städt. Hochbaugeschäftsstelle im Rathause, in der Langgasse, Zimmer 32, zur Einsicht aus und können auch gegen Erstattung der Schreibgebühren von dort bezogen werden. 2169

Danig, den 17. September 1920

Der Magistrat.

Ausgabe neuer Hauptmarkenbogen.

Am Montag, den 20. September werden abgefordert:

In der Ausgabestelle: die Haushaltungen der Strassen: Mädchensch. Faulgraben: Stiftswinkel;

Schlossgasse;

Schnittensteg

Schulzengasse

Knabensch. Baumgart-Spendhausengasse

schegasse, Eingang Kehr-Taenertgasse

wiedergasse: Tischlergasse

Wellengang;

Rechtstädt. Mittelschule

Gertrudengasse: Vinst. Graben 1—40

Die alten Nahrungshauptkarten mit Marken-

bogen sowie die Ausweise sind vorzulegen.

Die Dienststunden sind von 8—2 Uhr. (2170)

Danig, den 17. September 1920.

Der Magistrat.

ZNACZNIE TAŃSZE

NADZWYCZAJNA OFERTA

10 samochodów osobowych, 7 towarowych, 7 omnibusów, 3 platformy, 2 samochody sanitarne. 2 Chassis, 2 Lastx wozy przyczepne,

Pierwszorządne fabrykaty:

Daimler, Benz, Hansa, Lloyd, N. A. G. Saurer, Opel, i t. d.

Natychmiastowy montarz, odnawianie bez zarzutu z gwarancją

TELEFON 3835 3885. 3713

ROBUR

IMPORT i EXPORT COMP. Z O. P.

GDAŃSK.

Pocztówki! Pocztówki!

Otrzymałmy świetną przesyłkę pocztówek polskich

z widokami Gdańska i polskim orłem.

Pocztówki te w ślicznym barwnym wykonaniu, sztuka tylko 30 fen., 6 rozmaitych pocztówek 1,80 mk. Cena rozumie się w walucie niemieckiej.

Porto przesyłki w liście rekomendowanym 1,— mk.

W walucie polskiej kosztują pocztówki sztuka po 1,— mk. 6 pocztówek 6,— mk. Porto przesyłki to samo. 472

Ponieważ zaliczek obecnie wysłać nie wolno, należy przy zamówieniu nadesłać należytość naprzód.

Gazeta Gdańska, Gdańsk -- Danzig.

Do mego składu blawatnego potrzebuję od 1. 10, r. b.

1 ucznia

1 pomocnika

Antoni Miotk

PUCK, Pomorze 2185

Poszukuję od zaraz

pomocnika

mleczarskiego

do prowadzenia kotła i

meszyny. (2168)

Mleczarnia Parowa w Pelplinie

W POZNANIU

świeźnie prosperujący skład książek z powodu choroby do sprzedania. 2149

Of 1637 A. K. Rud. Mosse, Poznań.

Do nabycia

Posiadłość kupiecka

w rozwijającej się miejscowości Pomorza (Jabłonowie) stósowna dla trzech rozmaitych branż, w świetnym położeniu. 2161

Manfred Neumann

Susz (Resenberg) Wpr., Markt

Włosy kupuje i płaci najwyższe ceny.

Fryzjer KÖRNER

GDANSK, Kohlenmarkt 18/19.

Posiadłość z donem

w ożywionym mieście na Pomorzu, stósowna na każde przedsiębiorstwo, położona przy rynku, w roku 1904 nowo zbudowana, z wielkim salą, biurem i bikacjami na skład, ładnym mieszkaniem o 10 pokojach nowoczesnie urządzone, w jak najbliższym czasie do sprzedania lub zamienienia na domostwo w Niemczech. Przejść można zarazem mój dobrze prosperujący skład papieru i książek z obfitym zapasem (pewna egzystencja). 2177

J. Koepke

NOWEMIASTO, (Neumark)

Gustownie na modnym papierze wykonane

zaproszenia

i

uwiadomienia

ślubne

dostarcza szybko

po

cenie przystępnej

Drukarnia

Gazety Gdańskiej.

NIEZWYKLE NOWOŚCI

fabrykuje: **Danziger Maschinenwerke A.-G.,**

Melzergasse Nr. 4.

Specjalność: **Patentowane aparaty do gotowania na gazie i trwale pisco oszczędnościowe**

Bezpieczeństwo gwarantowane i 50% oszczędność g. za i materiału opałowego. 2165

Kantor fabryczny Melzergasse Nr. 4.

Korespondentka

biegła w polskim i niemieckim języku potrzebna od 1 października rb. Zgłosz. w godz. od 4—6 po poł.

Danziger Maschinenwerke A.-G.,

Melzergasse 4. (2166)

Elektryczność i gaz

Wodociągi

Kanalizację

Centralne

ogrzanie

Pomorskie Instalacyjne Tow. Akc.
Gdańsk, Brothbankengasse 12
Telefon 2629.
Wszelkie naprawy i remonty.
Pierwsze polskie przedsiębiorstwo instalacyjne.

Jan Błęński w Gdańsku

przy ulicy SZEROKIEJ nr. 71.

(Danzig Breitgasse nr. 71)

poleca

bogaty zapas

konjaku, rumu, win i cygar,

hurtownie i detalicznie po cenach umiarkowanych,

Korzystna sposobność zakupna:

10/28 PS. Oppel wóz dostawowy

16/40 PS. Benz wóz sportowy,

27/62 PS. Protos wóz podróży,

15/40 PS. Hansa Lloyd wóz wyjazdowy

Wszystkie samochody są w najlepszym stanie, z eleganckimi miednymi karoserjami i odstawione zostają z oponami.

Zgłosz. pod nr. 2174 do Eksp. Gaz. Gd.

Zaręczyny moje z panem Józefem Wesolowskim zerwałam,

2176

Teodora Edel.

Gdańsk, dnia 20. września 1920.

Bank Ludowy

Tow. z niegr. p.

w Gdańsku, Jopongasse nr. 47.

TELEFON 1936. Poczta konto czekowe 943

Przyjmuje kapitały wszelkiej wysokości na dogodnych warunkach i udziela pożyczki na hipoteki i weksle. Otwieramy konta czekowe rachunki bieżące i skuteczniamy wpłaty zamiejscowe. Pośredniczymy w zakupie i sprzedaży papierów wartościowych. Inkasujemy weksle i czek. Zamieniamy kupony i pieniądze zagraniczne. Adres: BANK LUDOWY, GDANSK.

Zecerów linotypistów

potrzebujemy natychmiast, chwilowo mają stawić na maszynie „Ideal” a później na amerykańskiej „Intertype” pierwszej maszynie tego rodzaju z klawiaturą polską.

„Gazeta Gdańska” Tow. Akc.

G D A N S K, Grobla Przedmiejska 49. (1698)

Bank Kaszubski w Wejherowie.

Przyjmujemy oszczędności i udzielamy pożyczek. Regulujemy hipoteki. Otwieramy rachunki bieżące i skuteczniamy wpłaty zamiejscowe. Pośredniczymy w zakupie i sprzedaży papierów wartościowych (fand. brifów). Inkasujemy weksle i czek. Zamieniamy kupony i pieniądze zagraniczne.

Adr: Bank Kaszubski E. G. m. u. H., Wejherowo. Tel. 1229. Pocztove konto czek. w Gdańsku 4482

Potrzebni zaraz

2156

Sekretarz i asystent.

Możliwie obeznani z pracami Wydziału Powiatowego lub Obwodowego. Zgłoszenia piśmienne lub osobiste przyjmuje Wojewódzki Sąd Administracyjny w TORUNIU.

Bank Ludowy, Sopot

z n. p.

Przyjmuje depozyty

bez wypowiedzenia po 3 1/2, za 3 mies. wyp. 4, za 1/2 rocz. wyp. 4 1/2 za całorocznym wyp. 5%.

Załatwia wszelkie przekazy, wydaje listy kredytowe i czek.

Sprzedaż lub Zamiana tartaku

TARTAK

do sprzedaży lub zamiany!

Mocno budowany, nowe podwójne urządzenie tartaku, o sile 120 P. S., różne maszyny stolarskie, urządzenia elektryczne, willa o 11 pokojach, ogród, dom robotniczy na 4—6 rodzin, bogate łaki i gospodarstwo, położony koło kolei w mieście na terenie Prus Zachodnich, należącym obecnie do Polski, w okolicy b. lesistej, do sprzedania lub zamiany na taki sam tartak znajdujący się na terenie niemieckim. 2167

Berthold Wittenberg

GRÜNSTADT OSTPR.

Bank Ludowy w Żukowie

udziela pożyczek i przyjmuje oszczędności

placąc

3% i 3 1/2 procent

stósownie do wypowiedzenia.

Dni kasowe są poniedziałki i czwartki od godziny 12—2 po południu.

ZARZĄD.

Nathen.

Plach.

Müller

N. Kalinowski i Sp.

Przedsiębiorstwo budowlane

GDANSK, Poggenpuhl nr. 36.

Poleca się do wszelkich nowych robót, jako też przebudowania, reparaції, prac betonowych, żelbetonowych i ziemnych. 1509

Kosztorysy bezpłatnie.

Bank Ludowy w Chmielnie

wypożycza pieniądze i przyjmuje takowe placąc po 3, 3 1/2 i 4%.

Zarazem prosimy

na czas odnawiać weksle.

Godziny biurowe od godziny 8—1.

Ks. Prob. Sadowski. I. Wallerand. L. Reimer.

DRUKI

wykonywa starannie i tanio

Drukarnia „Gazety Gdańskiej”